

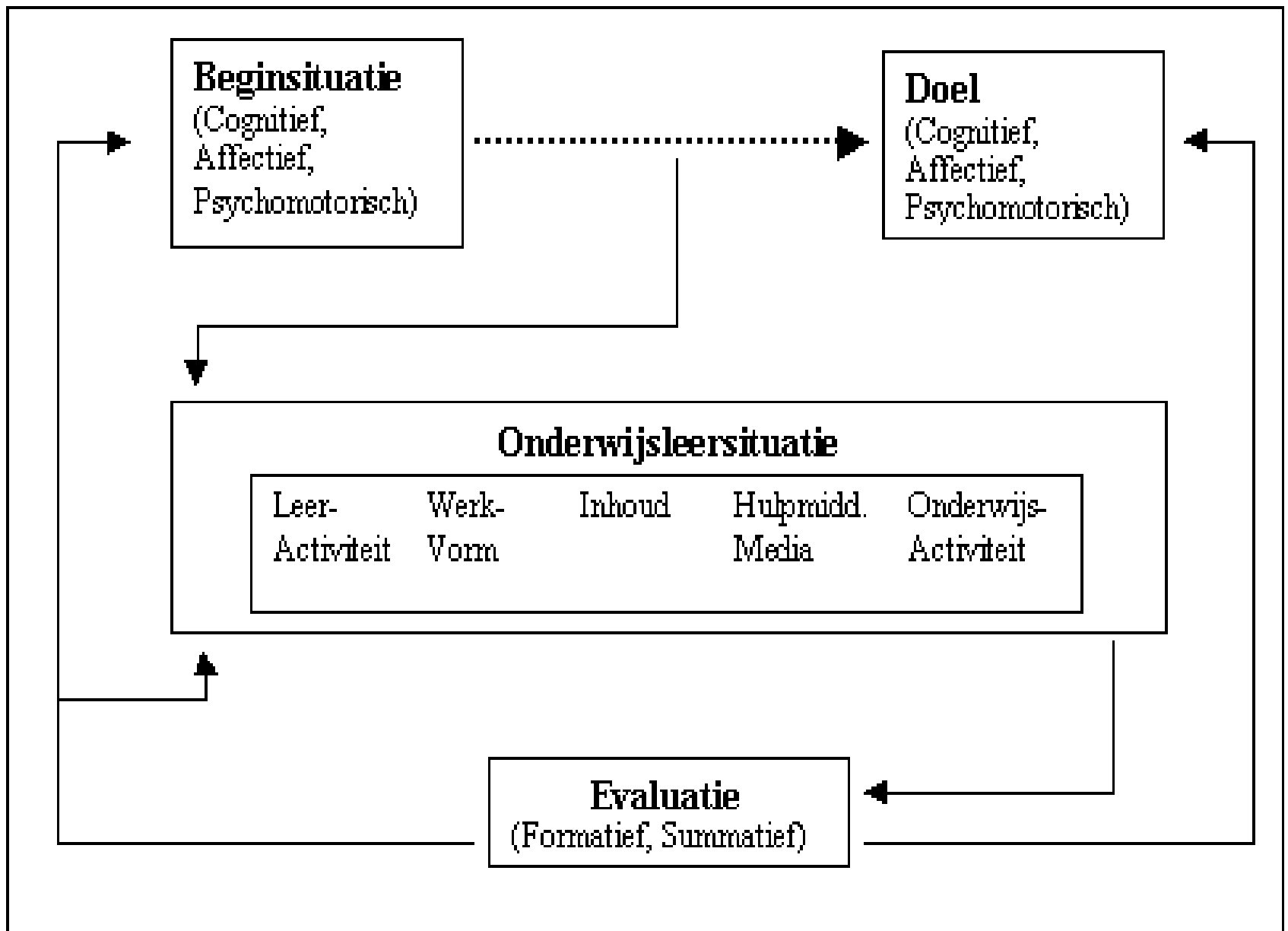
Onderwijskwaliteit: geen neutraal begrip

0. Inleiding

- Input-spelletje
- Structuur volgens Model
- Kritiek
- Zorg voor onderwijs
- Onderwijskwaliteit voor VVS
- Stellingen
- Conclusie

Inputspelletje: conclusie

*“Voor een ingewikkeld fenomeen als het onderwijs zijn ontelbare **gezichtshoeken** en **waarderingcriteria** mogelijk, die bovendien evolueren in de tijd. Kwaliteit hangt samen met een aantal **waarden** die verband houden met onder meer tradities, maatschappelijke eisen, visies op de ontwikkeling van de maatschappij, levensbeschouwing enzovoort “*

4. Zorg voor onderwijs

4.1. Aanpak vanuit het beleid: juridische invalshoek

4.2. Nieuwe tendenzen in onderwijsvernieuwing

4.1. Aanpak vanuit beleid: Juridische invalshoek

- Drie niveau's:
 - 1. Interne kwaliteitszorg
 - 2. Externe kwaliteitszorg
 - 3. Accreditatie

Niveau 1 en 2

Interne en externe
kwaliteitszorg

Art. 197. paragraaf 1:

- De ambtshalve geregistreerde instellingen zorgen voor de interne en externe kwaliteitszorg van de onderwijsactiviteiten.
- Zij zien permanent en op eigen initiatief toe op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten.
- Zij betrekken de studenten, de alumni en de externe deskundigen uit het beroepsveld bij de processen van interne en externe kwaliteitsbewaking.

- Zij voorzien gezamenlijk in een regelmatige externe beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten (...)

- ten minste om de acht jaar

Paragraaf 2

- De externe beoordeling van eenzelfde opleiding gebeurt voor alle instellingen die deze opleiding door een visitatiecommissie
- Van de visitatiecommissies maakt ten minste één student deel uit die ingeschreven is in één van de te beoordelen opleidingen of in een gelijkaardige opleiding op het moment van de samenstelling van de commissie.

§ 4. De externe beoordelingen worden gecoördineerd door de Vlaamse Hogescholenraad en/of de Vlaamse Interuniversitaire Raad, overeenkomstig de bevoegdheidsverdeling uiteengezet in § 3, tweede lid.

§ 5. De visitatiecommissies brengen de uitkomst van hun beoordeling samen in een openbaar verslag.

§ 6. De instellingen **geven gevolg aan de uitkomsten van de kwaliteitsbeoordeling** in het beleid van de instelling.

Conclusie

- Blind vertrouwen in de instellingen of terecht respect voor autonomie
- Anderzijds: wel een zekere verplichting tot verantwoording

Niveau 3

Accreditatie

Definitie + Gevolg

- de formele erkenning van een opleiding op grond van een beslissing van een onafhankelijk orgaan (NVAO) waarin vastgesteld wordt dat de opleiding voldoet aan vooraf vastgestelde minimale kwaliteits- en niveauvereisten;
- Een instelling mag de graad van master of bachelor verlenen als het grond van volgende regelgeving door het Nederlands-Vlaams Accreditatieorgaan geaccrediteerd is:

Praktijk

- Beoordeling op basis van dossier
- Dossier bevat verslag externe visitatie
- De accreditatie is afhankelijk van het bewijs van voldoende ‘generieke kwaliteitswaarborgen’ om de beoogde doelstellingen te bereiken

Generieke kwaliteitswaarborgen hebben betrekking op:

1° de onderwijsinhoud

Dit omvat in ieder geval:

- de aard en het niveau van het onderwijs
- voldoende samenhang in het opleidingsprogramma
- de studielast
- een duidelijke relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het opleidingsprogramma;

Generieke kwaliteitswaarborgen hebben betrekking op:

2° het onderwijsproces

Dit omvat in ieder geval

- een voldoende afstemming tussen de vormgeving van het onderwijs en de inhoud
- voldoende studiebegeleiding en inzichtelijke beoordeling en toetsing van het onderwijs;

Generieke kwaliteitswaarborgen hebben betrekking op:

3 ° De uitkomst van het onderwijs:

Dit omvat in ieder geval

- voldoende maatschappelijke relevantie van de bereikte eindkwalificaties van afgestudeerden van de opleiding
- voldoende rendement van de opleiding;

Generieke kwaliteitswaarborgen hebben betrekking op:

Ten 4°

- de materiële voorzieningen
- de kwaliteit van het personeel
- de organisatie en de interne kwaliteitszorg;

Generieke kwaliteitswaarborgen hebben betrekking op:

5 ° de methoden die bij de zelfbeoordeling worden gehanteerd

Deze hebben in ieder geval betrekking op:

- de mogelijkheid de opleiding te vergelijken met andere opleidingen
- op een internationaal beoordelingskader.

De aanwezigheid van voldoende kwaliteitswaarborgen garandeert:

1. Voor de professionele bachelors:

(a) het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren

(b) Het beheersen van de algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk

(c) het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar;

2. Voor academische bachelors

- (a) het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige managementtaken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- (b) het beheersen van algemene wetenschappelijke competenties als een onderzoekende houding, kennis hebben van onderzoeksmethoden en technieken en deze adequaat kunnen toepassen, het vermogen om de relevante data te verzamelen die de oordeelsvorming over maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische vraagstukken kunnen sturen, een appreciatie van de onzekerheid, de ambiguïteit en de grenzen van de kennis en de vaardigheid tot het probleemgestuurd initiëren van onderzoek;
- (c) het begrip van de wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis eigen aan een bepaald domein van de wetenschappen of de kunsten, een systematische kennis van de kernelementen van een discipline met inbegrip van het verwerven van coherente en gedetailleerde kennis deels geïnspireerd door de nieuwste ontwikkelingen van de discipline en een begrip van de structuur van het vakgebied en de samenhang met andere vakgebieden;

3. Voor masters

(a) het beheersen van algemene competenties op een gevorderd niveau als het vermogen om op een wetenschappelijke wijze te denken en handelen, het om kunnen gaan met complexe problemen, het kunnen reflecteren op het eigen denken en werken en het kunnen vertalen van die reflectie naar de ontwikkeling van meer adequate oplossingen, het vermogen tot communiceren van het eigen onderzoek en probleemoplossingen met vakgenoten en leken en het vermogen tot oordeelsvorming in een onzekere context;

(b) het beheersen van algemene wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau als het kunnen gebruiken van methoden en technieken in onderzoek, het kunnen ontwerpen van onderzoek, het kunnen toepassen van paradigma's in het domein van de wetenschappen of kunsten en het kunnen aanduiden van de grenzen van paradigma's, het vermogen tot originaliteit en creativiteit met het oog op het continu uitbreiden van de kennis en inzichten en het samen kunnen werken in een multidisciplinaire omgeving;

(c) een gevorderd begrip van en inzicht in de wetenschappelijk-disciplinaire kennis eigen aan een bepaald domein van de wetenschappen of de kunsten, inzicht hebben in de nieuwste kennis van het vakgebied of delen ervan, in staat zijn om de wijze waarop de theorievorming beweegt te volgen en te interpreteren, in staat zijn om in een of enkele delen van het vakgebied een originele bijdrage aan de kennis te leveren en het bezitten van specifieke bij het vakgebied horende vaardigheden als ontwerpen, onderzoeken, analyseren, diagnosticeren;

(d) hetzij het beheersen van de competenties nodig voor het zelfstandig kunnen verrichten van wetenschappelijk onderzoek of de zelfstandige beoefening van de kunsten op het niveau van een beginnend onderzoeker of kunstenaar, hetzij het beheersen van de algemene en specifieke beroepsgerichte competenties nodig voor de zelfstandige aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Conclusie

(1) Interne visitatie +(2) externe visitatie +(3) accreditatie →

- De overheid stimuleert de bezorgdheid om de kwaliteit en hangt daar zware sancties aan vast
- Anderzijds: zeer vaag
- overdreven planlast of effectief verbetering?

4.2. Onderwijsvernieuwing

- Docentgecentreerd versus studentgecentreerd
- ‘In het ijle’ versus ‘Constructivisme’
- Passieve versus Actieve leeromgeving

- ➔ zelfwerkzaamheid, veel meer activiteit
- ➔ nieuwe klemtonen (onderzoek, opzoeken,..)
- ➔ nieuwe werkvormen (PGO, projectonderwijs, ...)
- ➔ nieuwe evaluatiemethoden, ...(papers, open boek, ...)
- ➔ Nieuwe overkoepelende 'onderwijsconcepten'

Kansen en gevaren

- ?

Aandacht voor implementatie

- Top-down versus bottom-up
- Betrokkenheid, ownership
- ‘eilandjes van vernieuwing’
- Zorg en begeleiding
- Nadien: zachte dwang

5. Onderwijskwaliteit voor VVS

‘Het nastreven van een onderwijs van de allerhoogste kwaliteit aangezien democratisch onderwijs dat niet kwalitatief is en kwalitatief onderwijs dat niet democratisch is, zinloos zijn. Onder onderwijs van de allerhoogste kwaliteit wordt verstaan methodisch, ontvoogdend, responsabiliserend en activerend onderwijs dat gericht is op menselijke zelfontplooiing, kritisch burgerschap en maatschappelijke inzetbaarheid en onderwijs dat kennis democratiseert in de samenleving.’

Onderwijskwaliteit en democratisering

- ?

‘autonomie en vrijheid van onderwijs zijn leugens. Op dit moment wordt de instellingen op zoveel verschillende manieren gecontroleerd, geëvalueerd, enz...dat een eigen klemtoon in de vormgeving van het onderwijs onmogelijk is.’

*Onderwijsvernieuwing is nefast
voor de democratisering van het
onderwijs*

Het probleem zit hem in de evaluatie: docenten zouden veel meer aandacht aan het onderwijs besteden indien de evaluatie door andere docenten (eventueel van andere instellingen) zou gebeuren.

De grote ziekte van het hoger en vooral universitair onderwijs is het feit dat onderzoek en onderwijs door dezelfde persoon dienen worden uitgevoerd. Dat is meestal ten koste van het onderwijs. Dit zou opgesplitst moeten worden.

*Onderwijsinnovatie is een maat voor
niets: studenten zijn niet
geïnteresseerder door een actieve
leeromgeving*